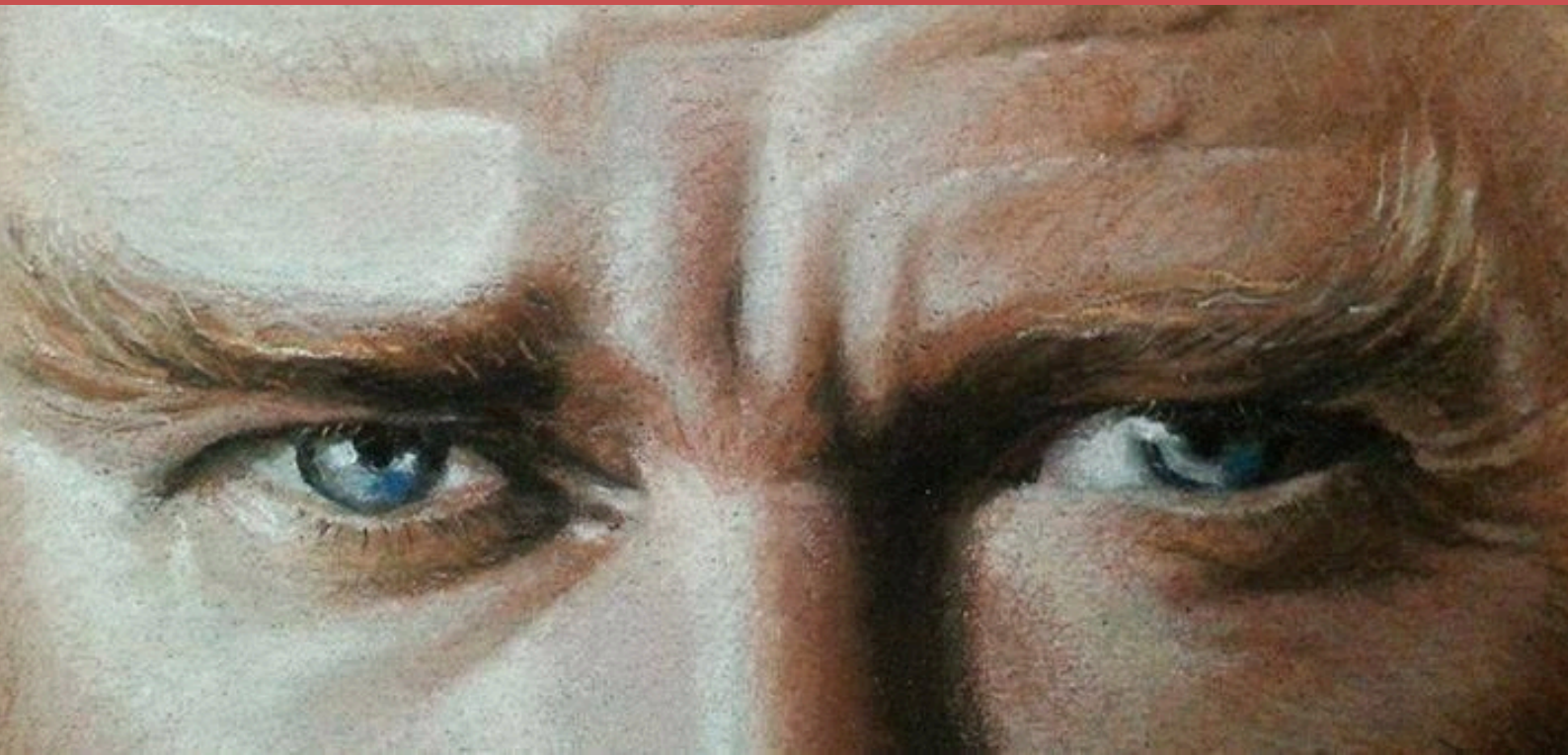

GENÇ KALEMİLER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

Kasım 2024 | Sayı 3

SENİN İZİNDE

AYDIN NESİLLER BOYU CUMHURİYET

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

*Fikirlerin buluştuđu
kültürün yaşatıldığı
gençliđin sözcüsü*

KOTGEP Gururla Sunar...

İÇİNDEKİLER

GENÇLİĞE HİTABE

Mustafa Kemal Atatürk

6

10 KASIM ATATÜRK'Ü ANMA

Koca bir milletin özlemi

7

24 KASIM ÖĞRETMENLER GÜNÜ

Baş öğretmen ve kendini öğretime adanmış herkesin günü

8

1 KASIM HARF DEVRİMİ

Modern ve uygun yazıya geçiş

9

25 KASIM ŞAPKA DEVRİMİ

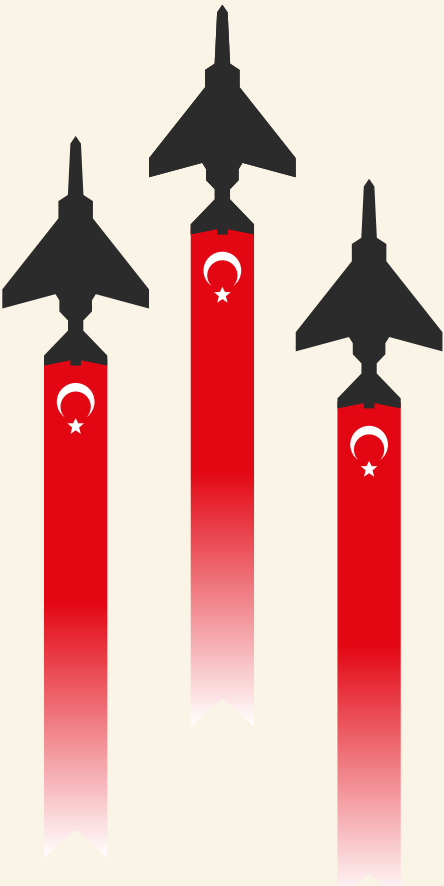
Şapka İktisası

10

YAVRU VATANIN DOĞUŞU

15 Kasım KKTC kuruluş günü

11

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

*Fikirlerin buluştuđu
kültürün yaşatıldığı
gençliđin sözcüsü*

KOTGEP Gururla Sunar...

İÇİNDEKİLER

EŞİTLİĞİ SANDIĞA TAŞIMAK

Kadınların Oy Hakkı Elde Etmesi

12

HALKA AÇIK TOPLANTI

KOTGEP HALKA AÇIK TOPLANTI

14

CAHİT ARF BİLİM KÖŞESİ

Gençliğe ışık tutacak bilgiler

16

ÖMER SEYFETTİN

KELİMELELERLE TARİH BÖLÜMÜ

Kelimelerle Tarihe Yolculuk

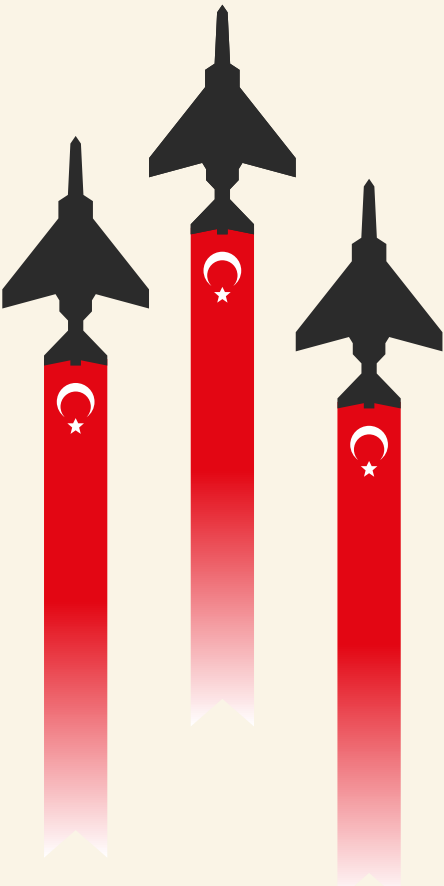
25

HÜSEYİN NİHAL ATSIZ

FOTOĞRAF KÖŞESİ

Kosova'nın tarihi güzellikleri

28

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği!

Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir.

İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır.

Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin.

Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir.

İstiklal ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler.

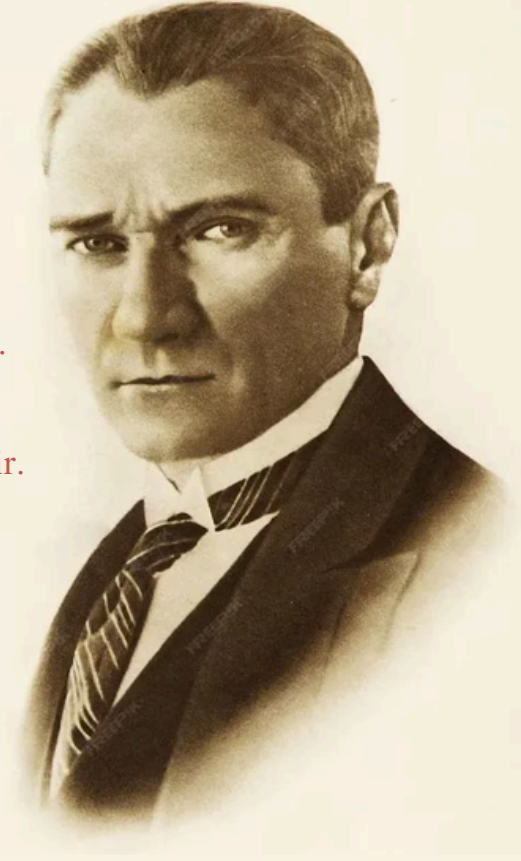
Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir.

Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar, gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakruzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

10 KASIM ATATÜRK'E ÖZLEM

Her 10 Kasım sabahı, saatler **09:05**'i gösterdiğinde, milyonlarca kalp aynı anda durur. Sirenlerin yankısında, gözler ufka dalar ve bir milletin yüreği aynı acı ve aynı gururla dolar. O an, yalnızca bir lideri kaybetmenin hüznü değil; onun eşsiz vizyonu ve ulusumuza kattığı değerlerle dolu bir anı defterine bakmanın verdiği derin bir minnet duygusu hissedilir.

Mustafa Kemal Atatürk, bir milletin küllerinden yeniden doğmasını sağlayan bir önder, bir fikir adamı ve çağdaş dünyanın öncüsüdür.

O, yalnızca savaş meydanlarında kazandığı zaferlerle değil, barış masasında yazdığı tarih ve zihinlerde yarattığı devrimle bir ulusu ileriye taşımıştır. Bir lider düşünün ki; halkını karanlık bir geçmişten alıp aydınlık yarınlara taşıyor. Özgürlük, bağımsızlık, bilim ve sanatı millete armağan ediyor. **İşte o lider, bizim Atamızdır.**

10 Kasım, bir yas günü gibi görünse de aslında bir diriliş günüdür. Onu anlamak, fikirlerini özümsemek ve onun açtığı yolda yürümeye devam etmektir. Atatürk sadece bir milletin lideri değil, bir medeniyetin aydınlık simgesiydi. Onun “Hayatta en hakiki mürşit ilimdir” diyerek bizlere bıraktığı miras, yalnızca bugünü değil, yarını da şekillendiren bir rehberdir.

Bir ömrü halkına adanarak, gece gündüz demeden çalışan Atatürk, her alanda gerçekleştirdiği devrimlerle geleceği inşa etti. Türk kadınına seçme ve seçilme hakkı verirken sadece bir yasa koymadı, kadınların toplumsal hayatta eşit bir birey olmasının yolunu açtı. Eğitim reformlarıyla cehaletin zincirlerini kırdı; Latin harflerini getirerek okuryazarlığın bir milletin kaderini nasıl değiştirebileceğini gösterdi. Bu topraklarda özgür bireyler, eşit yurttaşlar ve modern bir toplum inşa etti.

Bugün Atatürk'ü anarken, onun bıraktığı mirası hatırlıyoruz: Özgür bir millet olmanın onuru, çağdaş bir toplum olmanın sorumluluğu ve aklın yolundan asla sapmamanın gerekliliği. Onu anlamak, sadece geçmişteki başarılarını takdir etmekle kalmaz; aynı zamanda onun hayalini kurduğu geleceği inşa etmek için çalışmayı gerektirir.

10 Kasım, bir milletin tarihine kazanmış bir izdir. O iz, yalnızca yasla değil, özlem ve minnetle derinleşir. Atatürk'ü anmak, onun ilke ve inkılaplarına sahip çıkmaktır. Cumhuriyet'in ilk günündeki heyecan ve kararlılıkla, onun emanetini korumak ve gelecek kuşaklara aktarmaktır.

“Beni görmek demek, mutlaka yüzümü görmek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu kâfidir” derken, Atatürk bize en önemli vasiyetini bırakmıştır. Biz, onun fikirlerini anlamaya, ilke ve devrimlerini yaşatmaya ve bu mirası geleceğe taşımaya kararlıyız.

Atam, senden aldığımız güçle, gösterdiğin hedeflere emin adımlarla yürüyoruz. Seni yalnızca bir gün değil, her gün anıyor ve minnetle hatırlıyoruz. **Ruhun şad olsun, büyük Atatürk!**

TÜM ÖĞRETMENLERİMİZE MİNNETLE

Her 24 Kasım, bir ulusun yeniden doğuşuna rehberlik eden, eğitimi milletin temel taşı haline getiren Başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk'ü minnetle anmak ve bu kutsal mesleği icra eden tüm öğretmenlerimizi onurlandırmak için anlamlı bir gündür. Atatürk, sadece bir lider değil, aynı zamanda eğitime gönül vermiş bir öğretmendi. “Eğitimidir ki bir milleti ya özgür, bağımsız, şanlı bir toplum halinde yaşatır ya da esaret ve sefaletle terk eder” diyerek, eğitimin bir milletin kaderini değiştirebileceğini ifade etmiştir.

24 Kasım, yalnızca öğretmenlik mesleğini kutlamakla sınırlı değildir. Bu gün, aynı zamanda kendini eğitime, bilgiye ve gençlerin geleceğine adanmış herkesin günüdür. Atatürk'ün “Başöğretmen” unvanını aldığı bu anlamlı tarihte, onun mirasını yaşatan, kalemini bir ışık gibi kullanan tüm öğretmenlerimize saygılarımızı sunuyoruz. Eğitimciler, toplumun bilinç ve ahlakını şekillendiren, sadece bilgi değil, aynı zamanda umut ve cesaret aşıl原因an gönül insanlarıdır.

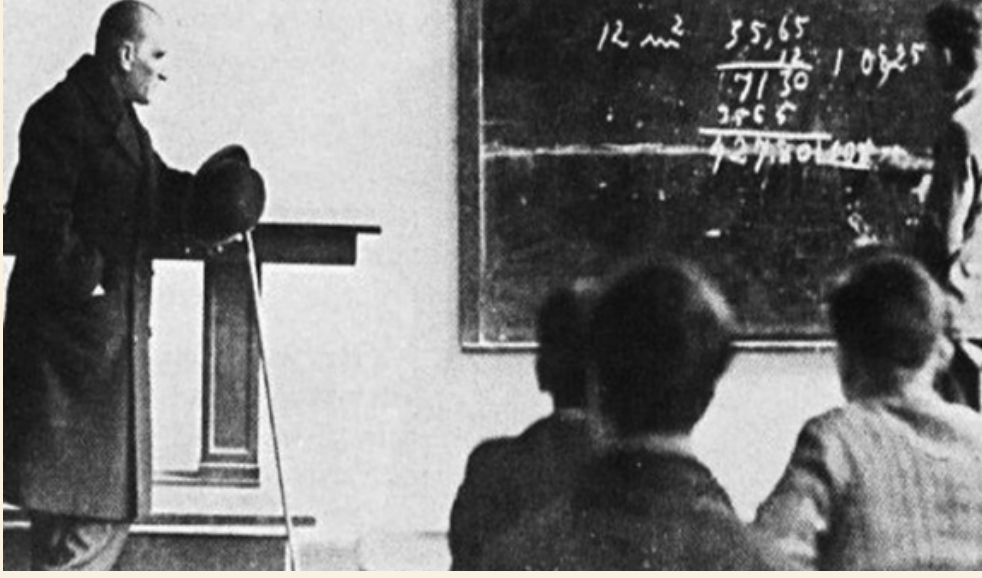
Eğitim, bir milletin geleceğinin sigortasıdır. Bugün bir ulus olarak bağımsız ve özgür bir şekilde yaşıyorsak, bu, Atatürk'ün liderliğinde eğitime adanan çabalar ve bu çabaları sürdüren öğretmenlerimizin emekleri sayesinde. Onlar sadece bir meslek icra etmiyor; bir ulusun hayallerini, hedeflerini ve geleceğini inşa ediyorlar.

Başöğretmen Atatürk'ün gösterdiği yolda ilerleyen, köy okullarından büyük metropollere kadar her şartta fedakârca çalışan öğretmenlerimiz, aynı zamanda toplumun vicdanını da temsil eder. Onlar, sınıf duvarlarının ötesinde bir dünyayı aydınlatır; bir çocuğun zihninde filizlenen her bilgi tohumu, geleceğin umut dolu yarınlarına dönüşür.

Bugün, sadece sınıflarda ders veren öğretmenlerimizin değil, bilgiye ulaşmayı ve onu paylaşmayı bir görev edinen herkesin Öğretmenler Günü'dür. Her birimiz, Atatürk'ün ideallerini ve eğitime olan inancını yaşatarak bu göreve katkıda bulunabiliriz. Çünkü öğretmek, yalnızca bir meslek değil; bir yaşam biçimi, bir sorumluluk ve bir tutkudur.

Bu vesileyle, Başöğretmen Atatürk'ü saygı ve minnetle anıyor; genç dimağlara bilgi, sevgi ve umut aşıl原因an tüm öğretmenlerimizin Öğretmenler Günü'nü kutluyoruz. Sizler, karanlığı aydınlatan, geleceğe yön veren ve bir milletin ruhunu şekillendiren kahramanlarsınız. Emeginizle daha güzel bir dünya mümkün!

1 KASIM 1928: HARFLERLE GELEN DEVRİM

1 Kasım 1928, Türk milletinin tarihinde yalnızca bir alfabe değişikliğini değil, aynı zamanda kültürel bir devrimi temsil eder. Latin harflerinin kabulüyle gerçekleştirilen Harf Devrimi, Türkiye’yi çağdaş uygarlık seviyesine ulaştırma hedefi doğrultusunda atılan en önemli adımlardan biri olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk, bu devrimle yalnızca yazıyı değil, bir milletin zihniyetini değiştirmeyi amaçlamıştır.

Osmanlı döneminde kullanılan Arap alfabesi, dilin yapısına uygun olmaması nedeniyle eğitimde ve okuryazarlıkta ciddi engeller yaratıyordu. Atatürk, “Bir milletin dili, onun zihniyetidir” diyerek, bu duruma son vermek adına Latin harflerine geçişi savundu. Harf Devrimi, yalnızca okuryazarlık oranını artırmayı değil, aynı zamanda ulusal bilincin modernleşmesini de hedefliyordu.

Yeni harflerin kabulüyle halkın eğitimi seferberlik haline getirildi. Millet Mektepleri kurulup kısa sürede yaygınlaştırılarak, toplumun her kesiminden insanlara okuma yazma öğretilmeye başlandı. Atatürk, Harf Devrimi’nin önemini göstermek için bizzat kara tahtanın başına geçerek halka ders verdi. Onun liderliği, bu devrimin yalnızca teknik bir değişiklikten ibaret olmadığını, bir zihniyet dönüşümünü temsil ettiğini açıkça ortaya koydu.

Harf Devrimi, Türk milletinin çağdaşlaşma yolculuğunda bir dönüm noktasıdır. Bu adım, sadece yazı sistemini değiştirmekle kalmadı; eğitimde, kültürde ve bilimde modernleşmenin kapılarını araladı. Latin harflerine geçiş, bir milletin dünya ile entegrasyonunu kolaylaştırırken, eğitim alanında sağladığı kolaylıkla okuma yazma oranını büyük ölçüde artırdı.

Bugün, Harf Devrimi’nin mirasını yaşıyoruz ve Atatürk’ün ileri görüşlülüğünü bir kez daha takdir ediyoruz. O gün kara tahtanın başında harfleri öğreten Başöğretmenimiz, yalnızca alfabenin değil, bir milletin ufkunun nasıl değiştirilebileceğini de bizlere göstermiştir. Saygı ve minnetle anıyoruz.

25 KASIM 1925: ŞAPKA İKTİSASI VE MODERNLEŞME DEVRİMİ

25 Kasım 1925, Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaşlaşma yolunda attığı önemli adımlardan birine ev sahipliği yapar. Bu tarihte kabul edilen Şapka İktisası Kanunu, yalnızca bir kıyafet reformu değil, aynı zamanda bir zihniyet değişikliğini temsil eder. Bu kanunla, toplumun geleneksel yaşam biçiminden modern bir yapıya geçiş sürecinin sembolik bir adımı atılmıştır.

Şapka İktisası'nın Amacı

Mustafa Kemal Atatürk, "Kılık kıyafet, bir milletin çağdaş uygarlık seviyesindeki yerini gösterir" diyerek, kıyafet devrimini toplumsal bir dönüşüm aracı olarak görüyordu. Şapka İktisası'nın temel amacı, Türk halkını modern ve Batı normlarına uygun bir görünüm kazandırarak, dünyayla entegre bir toplumsal yapı oluşturmaktı. Osmanlı döneminde kullanılan fes, yalnızca bir başlık değil, aynı zamanda eski yönetim biçiminin ve geleneksel yapının bir sembolüydü. Şapka, bu eski düzenin yerini çağdaşlaşmaya bırakmasının simgesi idi.

Bu reform, sadece dış görünüşte bir değişiklik yaratmayı değil, aynı zamanda bireylerin düşünce yapısında bir dönüşüm gerçekleştirmeyi hedefliyordu. Kıyafet reformu, halkın dünyaya açık, çağdaş ve ilerici bir kimlik benimsemesinin bir adımıydı.

Şapka İktisası'nın Başarısı

Şapka İktisası Kanunu, eğitimden kamu hizmetlerine kadar toplumun tüm kesimlerinde büyük bir dönüşüm yarattı. Atatürk'ün, kanunun kabulünden sonra Kastamonu ve İnebolu'ya yaptığı ziyaretlerde Şapka takarak halkla buluşması, bu reformun halka benimsetilmesinde büyük rol oynadı. Halkın kıyafet devrimine adaptasyonu, Atatürk'ün liderlik vizyonunun ve karizmasının bir göstergesi olarak kısa sürede başarıya ulaştı.

Şapka İktisası, yalnızca bir kılık kıyafet değişikliği değil, aynı zamanda Cumhuriyet'in modernleşme ve laikleşme hedefinin bir parçasıydı. Kanunun ardından, memurlar ve öğretmenler gibi toplumun örnek teşkil eden kesimleri hızla bu reformu benimseyerek modernleşme çabalarına öncülük etti. Şapka, Türkiye'nin modern yüzünün ve değişim iradesinin sembolü haline geldi.

Tarihi ve Toplumsal Önemi

Şapka İktisası Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti'nin yalnızca siyasi bir yapı değil, aynı zamanda bir medeniyet projesi olduğunu gösterdi. Bu reform, halkın zihniyetinde köklü bir değişiklik yaratırken, Türkiye'nin modern ulus devletler arasındaki yerini sağlamlaştırdı. Bugün, Şapka İktisası Kanunu'nu anarken, Atatürk'ün vizyoner liderliğini ve bir milletin modernleşme yolundaki cesur adımlarını bir kez daha takdir ediyoruz.

Şapka İktisası, bir milletin geleceğe açık kapılar aralamasında sembolik ama bir o kadar da anlamlı bir dönüm noktasıdır. Bu devrim, yalnızca tarihte değil, Türkiye'nin toplumsal belleğinde de iz bırakmıştır.

YAVRU VATANIN DOĞUŞU: KKTC'NİN KURULUŞU

15 Kasım 1983, Kıbrıs Türk halkının bağımsızlık mücadelesindeki en önemli dönüm noktalarından biri olarak tarihe geçti. Bu tarihte, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ilan edilerek, “Yavru Vatan” kendi geleceğini tayin etme iradesini dünyaya duyurdu. Rauf Denktaş’ın liderliğinde gerçekleşen bu önemli adım, Kıbrıs Türklerinin haklarını koruma ve kendi yönetimini oluşturma kararlılığının bir göstergesiydi.

1960 yılında kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti’nde Rum tarafının hâkimiyet kurma çabaları, Kıbrıs Türk toplumunu yok sayan uygulamalar ve 1974’teki darbe, adada Türk varlığı için tehlike oluşturmuştu. Türkiye, Kıbrıs Türklerini korumak amacıyla gerçekleştirdiği Barış Harekâtı ile adada barışı ve dengeyi sağlamıştı. Ancak Kıbrıs Türk halkının geleceğini güvence altına almak için bağımsız bir yönetim gerekliydi. İşte bu irade, 15 Kasım 1983’te KKTC’nin doğumuyla sonuçlandı.

KKTC, yalnızca siyasi bir varlık değil, aynı zamanda Kıbrıs Türk halkının var olma mücadelesinin ve özgürlük idealinin bir sembolüdür. Rauf Denktaş, KKTC’nin ilk Cumhurbaşkanı olarak bu bağımsızlık mücadelesinin liderliğini üstlenmiş ve Kıbrıs Türklerinin haklarını uluslararası alanda savunmuştur. Denktaş’ın vizyonu ve kararlılığı, Kıbrıs Türk halkının kimliğini koruma ve kendi yönetimini sürdürme mücadelesinde yol gösterici olmuştur.

Bugün, KKTC’nin varlığı, Kıbrıs Türk halkının onurlu bir yaşam sürme hakkının ve kendi kaderini tayin etme kararlılığının bir kanıtıdır. Türkiye ile olan güçlü bağları, “Yavru Vatan” kavramını sadece bir sözden ibaret olmaktan çıkararak, kalpten bir dayanışmayı ifade eder. KKTC, her ne kadar uluslararası arenada hâlâ tanınma mücadelesi verse de, Kıbrıs Türk halkının inancı ve Türkiye’nin desteğiyle geleceğe umutla bakmaktadır.

**KKTC’nin kuruluş yıl dönümünde,
bu mücadeleyi veren tüm kahramanları
saygıyla anıyoruz.**

**Bağımsızlık ruhu ve özgürlük ateşi,
yavru vatanın her köşesinde
yanmaya devam edecek.
Bu gurur hepimizin!**

EŞİTLİĞİN ZAFERİ

1934 yılının Kasım ayında, Türk kadınları dünya tarihine geçen büyük bir zafer kazandı. Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde, Türk kadınlarına seçme ve seçilme hakkı tanındı. Bu, yalnızca bir yasa değişikliği değil, kadının toplumdaki yerini güçlendiren ve modern Türkiye'nin temel taşlarından biri olan devrim niteliğinde bir adımdı.

Dünyanın birçok ülkesinde kadınlar bu haklarını yıllar süren mücadelelerle elde ederken, Türkiye'de kadınlar, Atatürk'ün vizyoner liderliği sayesinde, 1934'te medeni ve siyasi haklarına kavuştu. Bu hak, kadının toplumdaki rolünü güçlendirerek, sadece bireysel bir kazanım değil, aynı zamanda toplumsal bir devrim anlamına geliyordu. Atatürk, "Kadınlarımız erkeklerden daha çok aydın, daha çok feyizli, daha fazla bilgili olmaya mecburdur" diyerek, bu adımın yalnızca bir başlangıç olduğunu vurguladı.

Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaşlaşma yolundaki önemli kilometre taşlarından biridir. Bu hak, kadını sadece evde değil, toplumun her alanında aktif bir birey olarak görmeyi hedefleyen bir anlayışın sonucuydu. Türk kadını, bu hakla birlikte özgür birey olma yolunda büyük bir adım attı; sesini sandıkta duyurabildiği gibi, siyasi temsil yoluyla toplumun karar mekanizmalarında da yer alma imkanına kavuştu.

Kadınlar, bu hakka ilk kez 1935 yılında yapılan genel seçimlerde sahip çıktı. Bu seçimlerde 18 kadın milletvekili Meclis'e girerek Türk siyasi tarihinde yeni bir dönemi başlattı. Bu, sadece Türk kadını için değil, tüm dünya kadınları için bir ilham kaynağı oldu. O dönem Türkiye, birçok Avrupa ülkesinden önce kadınlara bu hakkı tanımış ve ilerici bir örnek teşkil etmiştir.

Kadınların seçme ve seçilme hakkı, Atatürk'ün eşitlik ve demokrasi anlayışının bir yansımasıdır. Bu hak, sadece kadınların değil, bir milletin özgürlük, adalet ve ilerleme yolundaki kararlılığının simgesidir. Atatürk'ün, "Kadınlarımızın millet yaşamındaki yerini yükseltmek, bizim için çok önemlidir" sözleri, onun bu konuya verdiği önemi açıkça ortaya koymaktadır.

Bugün kadınlarımızın her alanda elde ettiği başarılar, o dönemde atılan bu devrimci adımın birer meyvesidir. Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verildiği bu anlamlı günü anarken, eşitlik ve özgürlük yolundaki mücadelede Atatürk'ün ileri görüşlülüğünü ve bu hakkı kazanan kadınların cesaretini bir kez daha saygıyla anıyoruz. Bu hak, geçmişte olduğu gibi bugün de toplumsal gelişimin en güçlü dayanaklarından biridir.

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

KOTGEP

HALKA AÇIK TOPLANTI

KOTGEP olarak düzenlediğimiz halka açık online toplantımızda, Kosova Türk toplumunun eğitimden sosyal haklara kadar karşılaştığı önemli konuları masaya yatırdık. Toplumumuzun sorunlarına çözüm aramak ve bu konuda güçlü bir dayanışma sağlamak amacıyla gerçekleştirdiğimiz bu etkinlikte, halkımızın değerli görüşlerini dinleyerek ilerleyen dönemde atacağımız adımları belirlemeye çalıştık.

Toplantımızda ele alınan ana gündem maddeleri şunlardı:

- **Türkçe Eğitimde Kitap Eksikliği:**

Kosova'da ilkokuldan liseye kadar Türkçe eğitim gören öğrencilerimizin karşılaştığı en büyük sorunlardan biri olan ders kitaplarının eksikliği, çözüm bekleyen bir konu olarak öne çıkıyor. Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak adına bu eksikliğin giderilmesi gerektiğini vurguladık.

- **TYS Muafiyeti:**

Kosova'da 12 yıl boyunca Türkçe eğitim almış bireylerin Türkiye'deki üniversitelere girişte YYS (Türkçe Yeterlilik Sınavı) zorunluluğundan muaf tutulması gerektiğini gündeme getirdik. Türkçe'ye hakim bireylerin gereksiz sınav engelleriyle karşılaşmaması gerektiğini düşünüyoruz.

- **Katkı Payı Adaleti:**

Türkiye'de üniversite eğitimi alan Türkçe eğitim görmüş Kosova vatandaşlarının, katkı payı konusunda Türk vatandaşlarıyla aynı muameleyi görmesi ya da indirim uygulanması gerektiğini dile getirdik. Bu adım, Kosova'daki Türkçe eğitim sistemine olan güveni artıracaktır.

Ek olarak, Türkiye'de sağlık hizmetlerinde eşitlik ve sosyo-kültürel eşitlik konularını da ele aldık. Kosova Türk toplumunun Türkiye ile olan bağlarını güçlendirmek adına, sağlık ve sosyal haklar alanında adil düzenlemelerin yapılmasının önemini vurguladık. Toplantıda, bu konularda halkımızın görüş ve önerilerini alarak daha geniş bir dayanışma zemini oluşturmayı hedefledik.

İlerleyen dönemlerde, toplumumuzun gücünü arkamıza alarak bu konularda farkındalık yaratmayı ve imza kampanyalarıyla somut adımlar atmayı planlıyoruz. Kosova Türk toplumunun sesi olmak, sorunlarına çözüm bulmak ve hak ettiği değeri kazanması için çalışmaya devam edeceğiz.

Bu toplantı, dayanışmamızın gücünü bir kez daha ortaya koydu. Birlikte hareket ederek toplumsal sorunlarımızı çözebileceğimize olan inancımız tamdır. Katılım sağlayan tüm halkımıza teşekkür ederiz. Hep birlikte daha güzel bir gelecek inşa etmek için çalışıyoruz!

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

CAHİT ARF BİLİM KÖŞEMİZ

- **Ord. Prof. Dr. Cahit Arf: Türk Matematik Tarihinin Öncü İsmi**
- **Erken Anadolu Türkçesi: Tarihi ve Dilbilgisel Özellikler**
- **Tanzimat Dönemi ve Sonrasında Sivil Eğitimde Dönüşümler**

ORD. PROF. DR. CAHİT ARF: TÜRK MATEMATİK TARİHİNİN ÖNCÜ İSMİ

Cahit Arf, 11 Ekim 1910'da Selanik'te dünyaya geldi. Balkan Savaşları sırasında ailesiyle birlikte İstanbul'a göç eden Arf, burada çocukluk yıllarını geçirdi ve temel eğitimini tamamladı. Eğitime olan ilgisi, küçük yaşlardan itibaren ailesinin desteğiyle şekillendi. İlköğrenimini İstanbul'da tamamladıktan sonra, ailesinin yönlendirmesiyle üstün yetenekli öğrencilerin kabul edildiği bir burs programıyla Fransa'ya gönderildi. Matematik alanındaki temel eğitimini, dünyanın en prestijli eğitim kurumlarından biri olan École Normale Supérieure'de aldı. Bu süreç, onun matematiksel düşünce yapısını geliştirmesine ve bilim dünyasına olan ilgisinin derinleşmesine zemin hazırladı.

Fransa'dan mezun olduktan sonra Türkiye'ye dönen Cahit Arf, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde akademik kariyerine başladı. Matematik bölümünde çalışırken, özellikle cebir ve geometriye olan ilgisiyle dikkat çekti. Bu dönemde, Türk akademik dünyasının eksiklerini gözlemleyerek, Türkiye'de matematik eğitiminin gelişmesi için çaba harcadı. Arf'ın bilimsel merakı, onu yalnızca eğitimle sınırlı bırakmayıp matematiğin teorik alanlarında derinlemesine çalışmaya yönlendirdi.

Cahit Arf, uluslararası matematik literatüründe adını duyuran çalışmalarını cebir ve geometri alanında gerçekleştirdi. Matematikte "Arf Değişmezi" (Arf Invariant) olarak bilinen teorisi, kuadratik formlar üzerine yaptığı çalışmalardan doğmuş ve hem matematik hem de fizik dünyasında geniş bir etki yaratmıştır. Bunun yanı sıra, "Arf Halkaları" (Arf Rings) ve "Arf Kapalıları" gibi teoriler, onun cebirsel yapılar ve sayı teorisinde derinleşen katkılarını temsil eder. Bu kavramlar, yalnızca teorik matematikte değil, mühendislik ve bilgisayar bilimleri gibi uygulamalı alanlarda da kullanılmıştır.

Cahit Arf, bilimsel çalışmalarıyla olduğu kadar, eğitimdeki rolüyle de dikkat çekmiştir. Türkiye'de bilimsel altyapının güçlenmesi adına önemli girişimlerde bulunmuş, bu çabaların en önemlilerinden biri olarak TÜBİTAK'ın kuruluşuna öncülük etmiştir. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) profesör olarak görev yapan Arf, burada genç matematikçilerin yetişmesine büyük katkı sağlamış ve bilime olan tutkusuyla öğrencilerine ilham vermiştir. Uluslararası arenada da tanınan bir matematikçi olan Arf, bilimsel etkinliklerde Türkiye'yi temsil etmiş ve Türk matematikçilerini dünya çapında bir seviyeye taşımak için çaba göstermiştir.

Cahit Arf, matematiğe yaklaşımında analitik düşüncüyü estetik bir sanatla birleştirmiştir. Onun matematikle ilgili şu sözleri bu bakış açısını özetler: "Matematik esas olarak sabır işidir. Belleyerek değil, keşfederek anlamak gerekir." Bu yaklaşımı, onun bilimsel kariyerini şekillendiren en önemli unsurlardan biridir. Cahit Arf, yalnızca bir matematikçi değil, aynı zamanda bir bilim insanı olarak bilimsel düşüncenin gelişimine hizmet eden bir öncü olmuştur.

26 Aralık 1997'de hayata veda eden Cahit Arf'ın adı, bugün Türkiye'de bilimin simgelerinden biri olarak yaşamaktadır. Onun yüzü, 10 TL banknotlarına basılarak Türk bilim tarihine yaptığı katkılar ölümsüzleştirilmiştir. Cahit Arf'ın bilimsel mirası, yalnızca Türkiye'de değil, dünya çapında saygı görmüş ve eserleri halen matematik dünyasında kullanılmaya devam etmektedir.

ERKEN ANADOLU TÜRKÇESİ: TARİHİ VE DİLBİLGİSEL ÖZELLİKLERİ

Erken Anadolu Türkçesi, 13. yüzyıldan 15. yüzyıl sonlarına kadar Anadolu coğrafyasında kullanılan Türk yazı dilinin önemli bir dönemidir. Oğuz Türkçesi temelli bu dönem, Türk dilinin Anadolu’da kök salmasını ve sonraki yüzyıllarda Osmanlı Türkçesine dönüşmesini sağlamıştır. Erken Anadolu Türkçesi, sadece bir dil dönemi olarak değil, aynı zamanda Anadolu Türk-İslam kültürünün oluşmasında bir yapı taşı olarak görülmelidir. Selçuklu ve Beylikler döneminde, özellikle dini eserler ve halk dili üzerinden Türkçenin yazı dili olarak gelişimi hızlanmıştır. Bu süreçte Türkçe, Farsça ve Arapçanın yoğun etkisi altına girmiş, ancak halkın diline yakınlığını korumuştur.

Tarihi ve Coğrafi Bağlam

Erken Anadolu Türkçesi, Selçuklu Türklerinin 11. yüzyılda Anadolu’ya yerleşmesiyle ortaya çıkan kültürel ve siyasi süreçlerin bir ürünüdür. Bu dönemde Anadolu:

- Türklerin Yerleşim Merkezi: Büyük Selçuklu Devleti’nden kopan Anadolu Selçuklu Devleti ve daha sonra Beylikler, Türkçeyi hem resmi hem de edebi bir dil olarak geliştirmiştir.
- Kültürel Çeşitliliğin Merkezi: Bizans, İslam dünyası ve yerel halkların etkileriyle Anadolu, çok kültürlü bir yapıya sahiptir. Bu çeşitlilik, Türkçenin gelişimini hem olumlu hem de karmaşık bir şekilde etkilemiştir.

Erken Anadolu Türkçesi’nin tarihi bağlamında, Türklerin göçebe yaşamdan yerleşik hayata geçişi, dil üzerinde yeni yapıların oluşmasına neden olmuştur. Göçebe kültürün sözlü geleneği ile yerleşik yaşamın yazılı gereksinimleri birleşmiş, bu da Türkçeyi daha zengin ve çok katmanlı bir hale getirmiştir.

Dilbilgisel Özellikler

Ünlü Uyumu: Türkçenin temel kurallarından biri olan ünlü uyumu, büyük ölçüde korunmuştur. Ancak bazı yazılı metinlerde uyumun bozulduğu görülür.

2. Fonetik Değişimler:

- “k” ve “g” ünsüzlerinin belirli pozisyonlarda “h” sesine dönüşümü bu dönemin tipik bir özelliğidir (ör. “kardeş” yerine “hardeş”).
- Eski Türkçe kökenli “ğ” sesi, yer yer “v” veya “y” olarak kullanılmıştır.

3. Vurgu ve Tonlama: Bu dönemde şiirsel eserlerde ve halk metinlerinde, vurgunun daha melodik bir yapıya sahip olduğu görülür.

Şekil Bilgisi:

1. Çekim Ekleri: Eski Türkçe eklerinin büyük ölçüde korunduğu bu dönemde, Oğuz Türkçesine özgü bazı ekler yaygınlaşmıştır (ör. -dir, -deki).

2. Zamirler ve Fiil Çekimleri: Şahıs zamirlerinde ve fiil çekimlerinde Eski Türkçeye göre bazı sadeleşmeler yaşanmıştır (ör. “oluridi” yerine “olurdu”).

3. Yardımcı Fiillerin Kullanımı: Yardımcı fiiller bu dönemde zenginleşmiş, bu da dilin ifade gücünü artırmıştır.

Kelime Hazinesi:

1. Türkçe Kelimeler: Halkın günlük konuşma diline dayalı eserlerde Türkçe kelimelerin korunduğu görülür. Yunus Emre gibi şairler, halkın anlayabileceği sade bir Türkçe kullanmıştır.

2. Arapça ve Farsça Etkisi: Medrese kültürüne dayalı eserlerde Arapça ve Farsça kelimelerin yoğun olarak yer aldığı dikkat çeker. Bu durum özellikle dini ve bilimsel eserlerde belirgindir.

3. Yeni Kavramlar: Yerleşik hayata geçişle birlikte, tarım, mimari ve idari alanlarla ilgili yeni kelimeler türetilmiştir.

Edebi ve Yazılı Eserler

Erken Anadolu Türkçesi döneminde yazılan eserler, hem dilin gelişimine hem de Türk kültürünün şekillenmesine katkıda bulunmuştur. Bu eserler, halkın anlayabileceği sade metinlerden, daha ağır ve sanatsal üsluba sahip divan edebiyatı ürünlerine kadar çeşitlilik gösterir.

Başlıca Eserler ve Temsilcileri:

1. Yunus Emre'nin Şiirleri: Halk Türkçesini temsil eden bu şiirler, sade ve akıcı bir dille yazılmıştır. Yunus Emre, dini ve tasavvufi düşünceleri, herkesin anlayabileceği bir üslupla kaleme almıştır.
2. Mevlana'nın Mesnevisi: Farsça ağırlıklı olmakla birlikte, bu eser Türkçenin şiirsel yapısını etkileyen önemli bir metindir.
3. Ahmed Fakih'in Çalışmaları: İslamiyet'in etkisini yansıtan, dini temalı eserlerdir.
4. Dede Korkut Hikayeleri: Türk boylarının sosyal yaşamını, geleneklerini, kahramanlıklarını ve inanç sistemlerini yansıtan destansı hikayelerden oluşur.
5. Garipname - Âşık Paşa: Âşık Paşa'nın yazdığı Garipname, Türkçenin halk arasında yaygınlaşmasına katkı sağlayan önemli eserlerden biridir.

Yazı Dili ve Halk Dili

Bu dönemde yazılı metinlerle halk dili arasında belirgin farklar bulunur. Medrese kültürüne dayalı eserler, daha ağır bir dille yazılmışken; halk hikayeleri ve destanlar, günlük konuşma diline daha yakındır.

Kültürel ve Sosyal Etkiler

Erken Anadolu Türkçesi döneminde kültürel ve sosyal etkiler, dilin gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Özellikle İslamiyet'in etkisiyle dini metinler ve halk kültürüne dayalı eserler, Türkçenin hem yazılı hem de sözlü alanlarda daha işlevsel bir dil haline gelmesini sağlamıştır. Bu süreçte dini terminoloji Türkçeye yerleşmiş ve halk şairleri ile meddahların katkıları sayesinde Türkçe günlük yaşamda daha yaygın bir şekilde kullanılmaya başlamıştır.

Dini Metinler:

Erken Anadolu Türkçesi döneminde İslamiyet, dilin kelime hazinesini ve kullanım alanını genişletmiştir. Dini kitaplar, risaleler ve tasavvufi eserler, halkın anlayabileceği bir Türkçe ile yazılarak dini bilgilerin yayılmasını sağlamıştır. Yunus Emre'nin sade ve etkileyici tasavvufi şiirleri, Ahmed Fakih'in "Çarhname" gibi eserleri, Türkçenin dini terminolojiyi benimseyip halk arasında yayılmasına büyük katkı sunmuştur. Bu eserler, "iman", "ahiret", "namaz" gibi kavramlarla Türkçeye yeni bir boyut kazandırmıştır. İslamiyet'in bu etkisi, Türkçeyi hem eğitim hem de dini öğreti aracı olarak önemli bir yere taşımıştır.

Halk Kültürü:

Halk şairleri ve meddahlar, Türkçeyi günlük yaşamın bir parçası haline getirmiştir. Yunus Emre, sade ve halkın kolayca anlayabileceği diliyle Türkçeyi bir iletişim aracı olarak güçlendirmiştir. Meddahlar ve hikaye anlatıcıları ise masallar ve destanlarla Türkçenin sözlü kültürdeki yerini sağlamlaştırmıştır. Oğuz Kağan Destanı gibi eserler, Türkçenin hem eğlenceli hem de öğretici bir şekilde kullanılmasını desteklemiştir. Ayrıca, meddahların toplumun geniş kesimlerine ulaşarak halk hikayelerini aktarması, Türkçenin konuşma dilindeki canlılığını korumasını sağlamıştır.

Beylikler ve Dilin Gelişimi

Beylikler döneminde Türkçe, Anadolu'da yazı dili olarak gelişim sürecine girmiş ve yerel yönetimlerin desteğiyle güç kazanmıştır. Selçuklu Devleti'nin zayıflamasıyla birlikte, 13. yüzyıldan itibaren ortaya çıkan Anadolu Türk beylikleri, kültürel ve siyasi özerkliklerini artırarak, dilin bölgesel düzeyde gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Türkçenin bu dönemdeki ilerleyişi, hem halk arasında daha yaygın hale gelmesi hem de edebi ve resmi alanlarda kullanılması açısından kritik bir öneme sahiptir.

Türkçenin Resmi Dil Haline Gelmesi

Türkçe, beylerin ve yöneticilerin desteğiyle resmi işlerde kullanılan bir dil haline gelmiştir. Bu dönemde, halkın konuştuğu dilin yönetim ve hukuk alanlarında daha sık kullanılmaya başlanması, dilin statüsünü güçlendirmiştir.

• Karamanoğulları'nın Öncülüğü: 1277 yılında Karamanoğlu Mehmet Bey'in yayımladığı ferman ile Türkçe, resmi dil olarak ilan edilmiştir. Bu karar, Türkçenin Arapça ve Farsçanın gölgesinden çıkmasını sağlamış ve idari alanlarda daha yaygın kullanılmasının önünü açmıştır. Ayrıca, bu ferman, Türkçe yazı dilinin oluşumu için sembolik bir dönüm noktasıdır.

• Yerel Yöneticilerin Katkısı: Diğer beyliklerde de benzer şekilde Türkçe, resmi belgelerde ve halkla iletişimde tercih edilmiştir. Bu, Anadolu'da Türkçenin günlük yaşamla daha uyumlu bir dil haline gelmesini sağlamıştır.

Türkçenin Resmi Dil Haline Gelmesi

Türkçe, beylerin ve yöneticilerin desteğiyle resmi işlerde kullanılan bir dil haline gelmiştir. Bu dönemde, halkın konuştuğu dilin yönetim ve hukuk alanlarında daha sık kullanılmaya başlanması, dilin statüsünü güçlendirmiştir.

• Karamanoğulları'nın Öncülüğü: 1277 yılında Karamanoğlu Mehmet Bey'in yayımladığı ferman ile Türkçe, resmi dil olarak ilan edilmiştir. Bu karar, Türkçenin Arapça ve Farsçanın gölgesinden çıkmasını sağlamış ve idari alanlarda daha yaygın kullanılmasının önünü açmıştır. Ayrıca, bu ferman, Türkçe yazı dilinin oluşumu için sembolik bir dönüm noktasıdır.

• Yerel Yöneticilerin Katkısı: Diğer beyliklerde de benzer şekilde Türkçe, resmi belgelerde ve halkla iletişimde tercih edilmiştir. Bu, Anadolu'da Türkçenin günlük yaşamla daha uyumlu bir dil haline gelmesini sağlamıştır.

Edebiyat ve Kültürel Hayatta Türkçe

Beylikler, edebiyat ve kültürel faaliyetlerde Türkçenin kullanımını teşvik etmiştir. Bu dönemde, halkın anlayabileceği sade bir Türkçe ile yazılmış eserler artmış, bu da dilin kültürel alandaki etkisini artırmıştır.

• Şiir ve Tasavvuf: Yunus Emre gibi halk şairleri, sade bir Türkçe kullanarak tasavvufi düşünceleri halkın anlayacağı şekilde aktarmışlardır. Bu, Türkçenin hem yazılı hem de sözlü kültür aracılığıyla geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır.

• Yerel Destek: Beyliklerin bazıları, özellikle dini ve halk edebiyatının gelişimini desteklemiş, bu da Türkçeyi edebi bir araç olarak daha görünür kılmıştır.

Beylikler Arasında Dilin Çeşitlenmesi

Anadolu'daki beyliklerin coğrafi dağılımı, dilin gelişimine farklı yönlerden etki etmiştir. Her beyliğin kendine özgü kültürel özellikleri, Türkçenin yerel lehçeler ve ağızlar bakımından çeşitlenmesine yol açmıştır.

• Arapça ve Farsça Etkisi: Beylikler arasında, özellikle medrese kültürü aracılığıyla Arapça ve Farsçanın etkisi devam etmiştir. Ancak bu dillerin etkisi genellikle yüksek edebiyat çevrelerinde yoğunlaşmış, halk arasında Türkçe daha yaygın kalmıştır.

• Yerel Lehçeler: Beyliklerin coğrafi konumları, Türkçenin konuşma dilindeki farklılaşmaların artmasına neden olmuştur. Bu farklılıklar, Eski Anadolu Türkçesi'nin zenginleşmesine katkıda bulunmuştur.

TANZİMAT DÖNEMİ VE SONRASINDA SİVİL EĞİTİMDE DÖNÜŞÜMLER

Osmanlı Devleti'nin modernleşme çabalarının önemli bir ayağını Tanzimat dönemi (1839-1876) ve bu dönemde gerçekleştirilen eğitim reformları oluşturur. Bu süreçte, daha önce sınırlı bir elit kesimin erişebildiği eğitim sisteminden, halkın daha geniş kesimlerine ulaşan bir eğitim anlayışına geçiş hedeflenmiştir. Eğitim reformları, Osmanlı Devleti'nin zayıflayan idari, askeri ve ekonomik yapısını yeniden güçlendirme amacına hizmet etmek için tasarlanmış; ancak bu reformlar yalnızca teknik bir iyileştirme çabası olmanın ötesinde, toplumsal yapıyı ve ideolojik zemini de değiştiren sonuçlar doğurmuştur.

Tanzimat Öncesi Eğitim ve Toplumsal Yapı

Tanzimat öncesinde eğitim, Osmanlı toplumunda seçkin bir yaklaşımla örgütlenmişti. Eğitim kurumları genellikle ilmiye sınıfının kontrolünde bulunurken, halkın geniş kesimleri eğitim hizmetlerinden mahrum kalıyordu. Sıbyan mektepleri ve medreseler gibi geleneksel kurumlar eğitimde dini bir temele dayalı müfredatlar sunarken, yenilikçi bilgi ve pozitif bilimler büyük ölçüde ihmal edilmişti. Medreselerin gerileyen yapısı, adam kayırma ve liyakatsiz atamalar gibi sorunlarla birleşerek eğitimin niteliğini düşürmüştü, devletin genel yapısındaki çözülmeye katkıda bulunmuştu.

Tanzimat Reformlarının Eğitim Üzerindeki Etkisi

Tanzimat Fermanı'nın ilanı, Osmanlı eğitim sisteminde köklü bir dönüşümün başlangıcını işaret eder. Ferman, halkın eğitime daha fazla önem verilmesi gerektiğini vurgularken, sivil eğitim kurumlarının yaygınlaştırılması sürecini hızlandırmıştır. Eğitim, yalnızca bürokraside görev alacak memur ve yöneticilerin yetiştirilmesi için değil, toplumun geneline hitap eden bir hizmet olarak da ele alınmıştır. Bu dönemde gerçekleştirilen reformların temel özellikleri şu şekilde özetlenebilir:

1. Sivil Eğitim Kurumlarının Yaygınlaşması:
  - Rüşdiyeler (Ortaokullar): Sıbyan mekteplerini tamamlayan öğrencilerin devam edebileceği, modern bir müfredata sahip okullar olarak kuruldu.
  - Mekteb-i Maarif-i Adliye: Devlet memurlarını yetiştirmek amacıyla açılan bu okul, modern eğitim anlayışının Osmanlı'daki ilk örneklerinden biri olmuştur.
2. Bürokrasinin Eğitimdeki Rolü:
  - Eğitim, ilmiye sınıfının kontrolünden çıkarılarak Babıali'ye bağlı bürokratik bir sistem içinde düzenlenmeye başlandı.
  - Eğitim kurumlarının işleyişi, liyakat esasına dayalı sınavlarla kontrol altına alınarak, atanacak memurlar için belirli kriterler oluşturuldu.
3. Laik ve Bilimsel Eğitim Anlayışının Yükselişi:
  - Pozitif bilimler, matematik, coğrafya ve yabancı dil gibi modern derslerin müfredata eklenmesiyle eğitim laikleşmeye başlamıştır.
  - Batılı eğitim kurumlarından esinlenerek modern müfredat ve yönetim ilkeleri benimsenmiştir.
4. Halkın Eğitime Erişimindeki Gelişmeler:
  - Eğitim reformları, yalnızca devlet memuru yetiştirme amacıyla sınırlı kalmamış, halkın genel eğitim düzeyini artırmayı da hedeflemiştir.
  - Eğitim artık bir "elit hizmeti" olmaktan çıkarılarak, halkın daha geniş kesimlerine ulaşmıştır.

Eğitimin İdeolojik ve Toplumsal Dönüşümü

Tanzimat dönemi reformları, Osmanlı toplumunda eğitim sisteminin bir araç olarak toplumsal ideolojiyi şekillendirme amacını da beraberinde getirmiştir. Devlet, halkın genel eğitim seviyesini artırarak, hem vatandaşlık bilinci oluşturmayı hem de Batı'daki modernleşme örneklerine uygun bir toplum yaratmayı hedeflemiştir. Bu dönüşümde Sadık Rifat Paşa ve Mustafa Sami Efendi gibi devlet adamlarının reformist görüşleri etkili olmuştur. Özellikle Sadık Rifat Paşa'nın "Avrupa Ahvaline Dair Risale" adlı eserinde, bilimin ve eğitimin medeniyetin temel taşı olduğu vurgulanmış, bu anlayış Osmanlı eğitim reformlarına yön vermiştir.

Tanzimat Reformlarının Kalıcı Sonuçları

Tanzimat dönemi reformları, Osmanlı eğitim sisteminde şu kalıcı etkileri bırakmıştır:

- Eğitim sisteminde liyakat ve sınav esaslı bir düzen kurulmuş, böylece atamalarda keyfi uygulamaların önüne geçilmeye çalışılmıştır.
- Devletin eğitimdeki rolü artmış; Mekâtib-i Umumiye Nezareti gibi kurumsal yapılar aracılığıyla eğitim merkezi bir otorite tarafından düzenlenmiştir.
- Sıbyan mekteplerinden itibaren öğrencilerin düzenli bir eğitim alması sağlanarak, eğitimde süreklilik hedeflenmiştir.
- Kamusal eğitim anlayışı, eğitimde laikleşmenin ilk adımlarını atmıştır.
- Eğitim reformları sayesinde, Osmanlı bürokrasisi için gerekli modern kadrolar yetiştirilmiş, bu da modernleşme çabalarının idari ve ekonomik alanlara yayılmasına katkıda bulunmuştur.

SONUÇ

Tanzimat dönemi, Osmanlı eğitim sisteminin geleneksel yapısını modernleştirerek, halkın genel eğitim seviyesini artırma yolunda önemli bir dönemeç olmuştur. Bu süreçte atılan adımlar, Osmanlı'nın hem Batı ile rekabet edebilecek bir eğitim sistemi kurmasını sağlamış hem de toplumsal yapının modernleşmesine öncülük etmiştir. Tanzimat reformları, Osmanlı Devleti'nin hem eğitimde hem de bürokraside uzun vadeli bir dönüşüm sürecini başlatarak, modernleşme çabalarının temel taşını oluşturmuştur.

Ord. Prof. Dr. Cahit Arf: Türk Matematik Tarihinin Öncü İsmi

Kaynakça:

- Korkmaz, Zeynep. “Eski Anadolu Türkçesinin Türk Dili Tarihindeki Yeri.” Türkoloji Dergisi, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1976.
- Timurtaş, Faruk K. “Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri.” Türkiyat Mecmuası, Cilt 18, 1976, ss. 331-337.
- Ankara Üniversitesi Açık Ders Notları. “Eski Anadolu Türkçesi Grameri.” Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 2020.

Erken Anadolu Türkçesi: Tarihi ve Dilbilgisel Özellikler

Kaynakça:

- Korkmaz, Zeynep. “Eski Anadolu Türkçesinin Türk Dili Tarihindeki Yeri.” Türkoloji Dergisi, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1976.
- Timurtaş, Faruk K. “Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri.” Türkiyat Mecmuası, Cilt 18, 1976, ss. 331-337.
- Ankara Üniversitesi Açık Ders Notları. “Eski Anadolu Türkçesi Grameri.” Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 2020.

Tanzimat Dönemi ve Sonrasında Sivil Eğitimde Dönüşümler

Kaynakça:

- Güven, İsmail “Osmanlı Devleti’nde Modern Eğitiminin Düşünsel ve Bürokratik Temelleri: Mülkiye Sınıfının Eğitiminden Halkın Eğitimine Geçiş.” OTAM (Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi), Sayı 50, 2022, ss. 1-35.
- Kodaman, Bayram. Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi. Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1988.
- Akyüz, Yahya. Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000-M.S. 2004. Ankara, 2004.

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

ÖMER SEYFETTİN KELİMELELERLE TARİH BÖLÜMÜ

Milletvekili: Halkı temsilen seçilen, yasama organında görev alan kişi.

Türk kadını, Kasım 1934'te seçme ve seçilme hakkını kazandıktan sonra, 1935 yılında gerçekleştirilen genel seçimlerde ilk kadın milletvekillerini Meclis'e gönderdi. Bu seçimlerde 17 kadın milletvekili Meclis'te görev aldı. Bunlar arasında Satı Çırpan (Türkiye'nin ilk kadın köy muhtarı) ve Halide Edib Adıvar gibi isimler, hem Türk kadınının toplumsal hayattaki yerini güçlendirdi hem de dünya genelinde kadın hakları açısından bir ilham kaynağı oldu.

Türkiye'nin İlk Kadın Milletvekilleri

malumatfurus.org

malumatfurus.org

Eşitlik: Herkesin haklar, fırsatlar ve sosyal durum açısından aynı seviyede olması; ayrımcılığın ortadan kaldırılması.

Türk kadınının seçme ve seçilme hakkına kavuşması, uzun bir mücadelenin ve toplumsal dönüşümün sonucudur. Osmanlı'da kadınlar toplumsal hayattan büyük ölçüde uzak tutulurken, Cumhuriyet'in ilanı ile kadın haklarında büyük adımlar atılmaya başlandı. 1926'da kabul edilen Medeni Kanun, kadınlara hukuki alanda eşitlik sağladı ve bu süreç, siyasi hakların kazanılmasının önünü açtı.

1930 yılında kadınlara yerel seçimlerde oy kullanma ve aday olma hakkı tanındı. Bu hak, ulusal düzeyde temsil için bir başlangıç oldu. Nihayet, Kasım 1934'te yapılan anayasa değişikliğiyle Türk kadınları, milletvekili seçme ve seçilme hakkına kavuştu. 1935 seçimlerinde Meclis'e 17 kadın milletvekili girdi ve Türkiye, kadınlara siyasi haklar tanıyan ülkeler arasında öncü konumda yer aldı.

Bu hak, Cumhuriyet'in eşitlik ilkesinin bir yansımasıdır. Atatürk'ün liderliği sayesinde kadınlar, toplumsal hayatta etkin bir rol üstlenerek modern Türkiye'nin yapı taşlarından biri olmuştur. Eşitlik mücadelesi, bu önemli kazanımla taçlanmıştır.

ÖMER SEYFETTİN KELİMELELERLE TARİH BÖLÜMÜ

Rehber: Bir topluluğa veya bireylere yol gösteren, onları doğru yöne yönlendiren kişi.

Rauf Denктаş: Kıbrıs Türk toplumunun bağımsızlık mücadelesinde bir rehber olarak öne çıkmıştır. 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'nın ardından, adada Türklerin haklarını korumak ve kimliklerini muhafaza etmek için diplomatik ve siyasi mücadelesini sürdürdü.

15 Kasım 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) ilanında liderlik rolü üstlendi. Denктаş, uluslararası baskılara rağmen Kıbrıs Türk halkının haklarını savunarak onların kendi geleceğini tayin etme iradesini dünyaya duyurdu. Onun rehberliği, Kıbrıs Türk halkının bir devlet çatısı altında toplanmasını sağlayan önemli bir etken oldu.

Eğitmen: Bilgi ve beceri kazandırmak amacıyla bireyleri eğiten, onları yetiştiren kişi.

Eğitmenler, bir toplumun geleceğini inşa eden gizli kahramanlardır. Mustafa Kemal Atatürk'ün, "Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir" sözü, öğretmenlerin bir ulusun kaderini değiştirme gücüne sahip olduğunu en iyi şekilde ifade eder. Cumhuriyet'in ilk yıllarında, eğitimde fırsat eşitliği sağlamak için Millet Mektepleri'nde başlatılan okuma-yazma seferberliği, öğretmenlerin toplumsal dönüşümdeki vazgeçilmez rolünü ortaya koymuştur.

Eğitmenler yalnızca bilgi aktaran kişiler değil, aynı zamanda bireylerin kişiliklerini şekillendiren, değerler kazandıran ve toplumsal bilinci güçlendiren rehberlerdir. Türk kadınına seçme ve seçilme hakkı tanınması gibi toplumsal eşitlik adımları, öğretmenlerin bilinçli bireyler yetiştirme misyonuyla desteklenmiş ve toplumun her kesiminde köklü değişimlere zemin hazırlamıştır. Eğitimci, sadece sınıflarda değil, toplumun her alanında değişimin ve ilerlemenin öncüleridir.

Bugün eğitimcilerin rehberliğinde yetişen her birey, aydınlık bir geleceğin yapı taşıdır. Eğitimcilerin bilgi ve sevgiyi harmanlayarak toplumun temellerini güçlendirdiği gerçeği, onları yalnızca bir meslek sahibi değil, aynı zamanda birer toplumsal lider haline getirir. Eğitimle kalkınan bir milletin başarısında, eğitimcilerin izleri daima hissedilir.

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

HÜSEYİN NİHAL ATSIZ FOTOĞRAF BÖLÜMÜ GEÇMİŞİN İZLERİ, BUGÜNÜN MİRASI

Gračanica Manastırı

Kosova'nın Priştine yakınlarındaki Gračanica Manastırı, 14. yüzyılda Sırp Kral Stefan Milutin tarafından inşa edilmiştir. Orta Çağ mimarisinin eşsiz bir örneği olan manastır, Sırp Ortodoks Kilisesi'nin önemli bir merkezi olarak kabul edilir. Zengin freskleri ve tarihi önemi nedeniyle UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır. Balkan tarihine ışık tutan bu manastır, ziyaretçilerine zengin dini, kültürel ve tarihi bir atmosfer sunar.

Fatih Sultan Mehmet Camii

Priştine'de 1461 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılan bu cami, Osmanlı döneminin görkemli mimarisini yansıtır. Zarif kubbesi ve ince minaresiyle dikkat çeken yapı, Kosova'daki en önemli Osmanlı eserlerinden biridir. Günümüzde hala ibadete açık olan cami, bölgenin kültürel mirasının önemli bir parçasıdır. Fatih Camii, hem tarihi hem de dini bir sembol olarak Kosova'nın kültürel zenginliğini temsil eder.

HÜSEYİN NİHAL ATSIZ FOTOĞRAF BÖLÜMÜ GEÇMİŞİN İZLERİ, BUGÜNÜN MİRASI

Ulpiana Antik Kenti:

Ulpiana Antik Kenti, Priştine'nin 9 km güneyinde, Gračanica köyü yakınlığında yer alan ve Roma dönemine ait önemli bir yerleşimdir.

M.S. 1. yüzyılda Roma İmparatoru Trajan tarafından kurulan Ulpiana, "Splendidissima Urbs" (En Görkemli Şehir) unvanıyla anılmıştır. Balkanlar'daki askeri ve ticari faaliyetlerin merkezi olan kent, özellikle madencilik ve tarımla ekonomik bir güç olmuştur.

M.S. 518'de büyük bir depremle yıkılan şehir, Bizans İmparatoru I. Justinianus tarafından yeniden inşa edilmiştir. Şehirde forum, hamamlar, mozaikler, bazilika ve mezar alanları gibi yapılar ortaya çıkarılmıştır. Bu kalıntılar, Roma ve Bizans döneminin günlük yaşamına ve mimari yapısına ışık tutmaktadır.

Günümüzde arkeolojik kazılar hâlâ devam etmekte ve Ulpiana, Kosova'nın en önemli kültürel miras alanlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Kent, hem Roma hem de Bizans döneminin etkileyici bir örneği olarak bölgenin tarihine ışık tutmaya devam etmektedir.

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

www.kotgep.com